

Raportorul special privind situația apărătorilor drepturilor omului
Declarație de sfârșit de misiune a lui Michel Forst, Raportor Special al Națiunilor
Unite privind situația apărătorilor drepturilor omului
referitoare la vizita sa în Republica Moldova, 25-29 iunie 2018

1. Introducere

Bună ziua, doamnelor și domnilor!

Permiteți-mi să încep prin a mulțumi călduros Guvernului Republicii Moldova pentru că m-a invitat să întreprind o misiune oficială, care a avut loc în această săptămână, de la 25 până la 29 iunie 2018.

Aș dori să felicit Guvernul Republicii Moldova pentru cooperarea excelentă și eforturile de a-mi crea condițiile necesare ca să pot profita la maximum de vizita mea. Am avut întâlniri cu reprezentanți de nivel înalt ai Parlamentului, ai Ministerelor Afacerilor Externe, Justiției, Afacerilor Interne, precum și cu funcționari de rang înalt ai Consiliului Superior al Magistraturii, ai Procuraturii Generale, ai Serviciului de Informații și Securitate, ai Inspectoratului General de Poliție, Avocatului Poporului (Ombudsmanul) și Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității (Consiliul pentru Egalitate), precum și cu membri ai Mecanismului Național de Prevenire.

Am avut ocazia să mă întâlnesc cu Coordonatoarea Rezidentă ONU și alte agenții ale Națiunilor Unite, precum și cu membrii corpului diplomatic. De asemenea, am avut ocazia să mă întâlnesc cu autoritățile de facto din regiunea transnistreană și aș dori să le mulțumesc pentru excelența lor cooperare.

Am discutat pe larg cu un număr mare de apărători ai drepturilor omului de pe ambele maluri ale Nistrului. Sunt deosebit de recunoscător pentru mărturiile, recomandările și opiniile lor.

De asemenea, aș dori să le mulțumesc tuturor celor care au contribuit la organizarea acestei vizite, mulțumiri deosebite fiind adresate Oficiului Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului din Republica Moldova.

În conformitate cu legislația internațională privind drepturile omului, datoria primară de a promova și proteja drepturile omului și libertățile fundamentale ține de stat. Aceasta include garantarea dreptului tuturor, în mod individual și în asociere cu alții, de a se strădui să protejeze și să realizeze drepturile omului. Cu alte cuvinte, fiecare dintre noi are dreptul de a apăra toate drepturile omului pentru toți.

Obiectivul vizitei mele a fost de a evalua, în spiritul cooperării și al dialogului, dacă Republica Moldova oferă elementele de bază unui mediu sigur și favorabil pentru apărătorii drepturilor omului. Cu alte cuvinte, vizita a încercat să răspundă la întrebarea dacă apărătorii drepturilor omului se simt în siguranță și abilitarea în Republica Moldova, inclusiv în regiunea transnistreană.

Asigurarea acestor condiții este una dintre principalele responsabilități ale statelor și autorităților. Prin urmare, m-am axat în primul rând pe evaluarea unora dintre elementele de bază ale unui astfel de mediu sigur și favorabil, și anume: un cadru juridic și instituțional favorabil; accesul la justiție; instituții naționale independente și împuternicite de apărare a drepturilor omului; politici eficiente de protecție și mecanisme care ar acorda atenție grupurilor expuse riscurilor și care ar aplica abordarea sensibilă de gen; actori non-statali care respectă și sprijină activitatea apărătorilor; și o comunitate puternică și dinamică de apărători.

La Chișinău și Tiraspol am avut ocazia să mă întâlnesc cu peste 110 de apărători ai drepturilor omului, dintre care aproximativ 55procente erau femei. Am fost impresionat de angajamentul și implicarea lor. Printre acești apărători ai drepturilor omului am întâlnit persoane cu dizabilități, membri ai diferitelor comunități etnice (romi, armeni, beloruși, bulgari, evrei, ucraineni, găgăuzi și georgieni), jurnaliști și apărători care lucrează în sfera problemelor sensibile precum drepturile sexuale și reproductive sau drepturile de orientare sexuală și identitate de gen. De asemenea, am primit informații în scris din diverse surse, care ne-au ajutat să înțelegem mai bine situația apărătorilor drepturilor omului și contextul larg în care aceștia activează.

ONU are o definiție foarte extinsă și amplă a apărătorilor drepturilor omului, care a fost expusă în Declarația privind apărătorii drepturilor omului, adoptată prin consens în decembrie 1998. În timpul vizitei, am avut șansa, în numeroase ocazii, să mă refer la această definiție. Am amintit interlocutorilor că apărătorii drepturilor omului sunt cei care, în mod individual sau împreună cu alții, acționează pentru a promova sau proteja drepturile omului, la nivel național și internațional într-un mod pașnic.

Acestea sunt persoane care promovează libertatea de exprimare, libertatea de întrunire, accesul la informație, statul de drept, libertatea de mișcare, garantarea unui proces echitabil și judiciar, egalitatea drepturilor bărbaților și femeilor, nediscriminarea și alte drepturi ale omului. Nu este nevoie să fii parte a niciunei organizații înregistrate pentru a fi un apărător al drepturilor omului. Apărătorii pot fi femei, bărbați sau copii, persoane obișnuite, care cred în universalitatea drepturilor omului și acționează pentru a le apăra. Ei sunt agenți ai schimbării care protejează democrația și se asigură că aceasta rămâne deschisă, pluralistă și participativă.

Pentru început, doresc să amintesc că nu sunt angajat al Națiunilor Unite, iar funcția pe care o dețin este onorabilă. În calitate de expert independent, îmi exercit judecata

profesională și imparțială și raportez direct Consiliului ONU pentru Drepturile Omului și Adunării Generale.

Astăzi mă voi limita la observații preliminare și recomandări privind unele dintre principalele aspecte, care vor fi expuse mai detaliat în raport, după care voi examina pe deplin materialele și documentele pe care le-am colectat în timpul vizitei. Voi prezenta raportul meu final la Consiliul ONU pentru Drepturile Omului de la Geneva, în martie 2019.

2. Evaluare generală: Există un mediu favorabil în Republica Moldova pentru apărătorii drepturilor omului?

Apărătorii drepturilor omului din Moldova sunt activi în numeroase domenii, inclusiv justiția, libertatea de exprimare și alte drepturi civile și politice, egalitatea de gen, promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități, romii și alte minorități etc. Republica Moldova are un set bun de legi care, în majoritatea aspectelor, creează un mediu adecvat pentru funcționarea apărătorilor drepturilor omului.

Această misiune a avut loc în contextul protestelor populare din cauza nevalidării alegerii primarului Chișinăului la toate nivelurile instanțelor judiciare naționale. Decizia a bulversat societatea civilă și pe apărătorii drepturilor omului, și subiectul a fost abordarea în majoritatea întâlnirilor drept exemplu de acțiuni care contribuie la subminarea statului de drept și a democrației în țară. Am obținut mai multe mărturii care exprimă îngrijorarea serioasă cu privire la pericolul pe care această decizie îl reprezintă pentru desfășurarea unor alegeri cu adevărat democratice în țară.

În cursul săptămânii în care a avut loc vizita mea în țară, avocații au ieșit și ei în stradă în semn de protest semnalând lipsa unor căi de atac efective pentru clienții lor, inclusiv utilizarea excesivă a arestului ca măsură preventivă (cu una dintre cele mai mari rate din Europa); mai degrabă decât utilizarea altor măsuri alternative. În acest context, aș dori să menționez că demonstrațiile până în prezent au avut loc în mod pașnic și că forțele de poliție au asigurat condițiile necesare pentru ca demonstrații să-și poată exercita drepturile.

După examinarea atentă a informațiilor primite de la Guvern, societatea civilă și alte părți interesate, regret să concluzionez că, în pofida unui cadru legislativ satisfăcător la nivel global, situația apărătorilor drepturilor omului în Republica Moldova necesită îmbunătățiri.

Apărătorii drepturilor omului și jurnaliștii sunt victime ale campaniilor de denigrare, avocații se confruntă cu acuzații penale motivate politic sau sunt amenințați ori de câte ori apără vocile incomode, jurnaliștii se confruntă cu limitări în ceea ce privește accesul la informații, iar instituțiile naționale pentru apărarea drepturilor omului se simt ignorate în practică.

În regiunea transnistreană, legislația privind organizațiile non-profit provoacă îngrijorări serioase, iar apărătorii drepturilor omului uneori nu simt că operează într-un mediu sigur și permisiv.

3. Cadrul legal și instituțional

Cadrul legal

Constituția Republicii Moldova din 1994 garantează principiul egalității (articolul 16), accesul la justiție (articolul 20), dreptul la apărare (articolul 26), dreptul la libera circulație (articolul 27), libertatea de opinie și de exprimare (articolul 32), dreptul de acces la informație (articolul 34), libertatea de întrunire (articolul 40) și dreptul la recurs pentru persoanele prejudiciate de o autoritate publică.

Constituția stabilește că prevederile constituționale privind drepturile și libertățile omului trebuie interpretate și aplicate în conformitate cu Declarația Universală a Drepturilor Omului și cu alte legi și tratate în domeniul drepturilor omului din care Republica Moldova face parte. În caz de dezacord, reglementărilor internaționale li se va da prioritate. De asemenea, se precizează că Republica Moldova se angajează să respecte tratatele la care este parte și că prevederile tratatelor care intră în vigoare au prioritate față de Constituție¹.

Începând cu iunie 2018, Republica Moldova a ratificat șapte tratate fundamentale privind drepturile omului, dar nu a ratificat o serie de alte instrumente importante ale ONU privind drepturile omului.

Recomandare:

În acest sens, încurajez Republica Moldova să ratifice Convenția pentru protecția tuturor persoanelor împotriva dispariției forțate pe care ea a semnat-o și Convenția internațională privind protecția drepturilor tuturor lucrătorilor migranți și a membrilor familiilor acestora; precum și Protocolul opțional la Pactul internațional privind drepturile economice, sociale și culturale, Protocolul opțional la Convenția privind drepturile copilului și Protocolul opțional la Convenția privind drepturile persoanelor cu handicap.

Ratificarea acestor instrumente ar oferi apărătorilor drepturilor omului instrumente importante pentru realizarea drepturilor victimelor dispariției forțate, a lucrătorilor migranți și a familiilor acestora, a copiilor și a persoanelor cu dizabilități; precum și drepturi economice și sociale, îmbunătățite. .

4. Stigmatizarea și intimidarea apărătorilor drepturilor omului

În timp ce organizațiile societății civile și apărătorii drepturilor omului să-și desfășoare activitatea în domeniul drepturilor omului, iar Guvernul și-a declarat

deschis deschiderea de a se implica, în practică apărătorii drepturilor omului se confruntă cu mai multe provocări atât în capitală, cât și în alte regiuni.

În timp ce Guvernul a susținut toate rezoluțiile și declarațiile comune cu privire la apărătorii drepturilor omului la Adunarea Generală a ONU și la Consiliul pentru Drepturile Omului, am remarcat cu mare îngrijorare că autoritățile publice din Moldova au stigmatizat, uneori au acuzat și au discreditat apărătorii drepturilor omului și munca lor, inclusiv prin mass-media. Am primit declarații despre intimidare și amenințări la adresa apărătorilor drepturilor omului de către reprezentanții publici cu privire la activitatea lor în domeniul drepturilor omului, în special atunci când s-au arătat critici față de deciziile luate de Guvern. Organizațiile societății civile afirmă că contribuțiile lor nu sunt examinate de facto și că în desfășurarea activităților de advocacy s-au confruntat cu dificultăți în dialogul cu funcționarii publici.

Acest mediu transmite semnale de îngrijorare în sistem și slăbește mișcările societății civile.

Societatea civilă afirmă că nu dispune de instrumente practice pentru a influența procesul de luare a deciziilor. Procesul de elaborare și implementare a politicilor de multe ori nu este incluziv și transparent. Principiile participării și responsabilității nu fac parte din interacțiunea dintre autorități și apărătorii drepturilor omului.

Recomandare:

Statul trebuie să elaboreze prevederi și practici legale pentru a proteja principiile participării autentice a societății civile la procesul decizional la nivel central și local. De asemenea, trebuie asigurate condițiile că mijloacele de informare în masă ale ONG-urilor și ale altor apărători ai drepturilor omului să dispună de instrumente practice pentru a-i trage la răspundere pe politicieni și pentru a influența asupra procesului de luare a deciziilor și punerii în aplicare a politicilor. ONG-urile și mass-media ar trebui să aibă acces mai liber la informațiile importante din punct de vedere public.

Întrucât comunitatea internațională sărbătorește cea de-a 20-a aniversare a Declarației ONU privind apărătorii drepturilor omului, Guvernul Republicii Moldova ar trebui să recunoască public contribuția pozitivă a apărătorilor drepturilor omului la promovarea și protejarea drepturilor și valorilor consemnate în Declarația Universală a Drepturilor Omului.

5. Evoluții instituționale

În prezent, proiectul de lege privind organizațiile non-profit a fost aprobat în primă lectură de Parlament. În iulie 2018 se anticipă a doua lectură, înainte de a fi aprobat. Organizațiile societății civile cu care m-am întâlnit și-au exprimat susținerea față de proiectul legii care a fost adoptat în prima lectură. Cu toate acestea, luând în considerație experiența acumulată cu proiectul de lege anterior, acestea sunt îngrijorate că în a doua lectură pot fi introduse noi amendamente care ar putea să denatureze proiectul actual, fără a le consulta, acest fapt limitând accesul la finanțarea internațională.

Deși Republica Moldova oferă organizațiilor societății civile posibilitatea de a obține finanțare prin sistemul de desemnare de 2% ("legea 2%"), acestea se confruntă cu dificultăți și descurajări semnificative în accesarea sistemului și susțin că procedura de obținere și menținere a statutului este prea împovărătoare.

În regiunea transnistreană, mi-au atras atenția prevederile legislației privind ONG-urile, și îndeosebi introducerea unor restricții ale activităților de advocacy care au fost definite ca "activități politice", lucru care nu este în conformitate cu standardele internaționale.

Salut integrarea și consolidarea în Planul național de acțiuni în domeniul drepturilor omului 2018-2022, aprobat în mai 2018, a majorității subiectelor abordate în cea de-a doua evaluare periodică universală a Republicii Moldova, precum și de organismele ONU pentru drepturile omului, inclusiv aspectele legate de crearea unui Secretariat pentru drepturile omului, care să fie bine pregătit, permanent și dotat cu suficient personal, în cadrul Cancelariei de Stat (Oficiul Prim-ministrului). Totodată, regret că unele dintre observațiile finale cheie din 2017 ale Comitetului ONU împotriva torturii - privind transferul jurisdicției asupra instituțiilor sanitare din penitenciare și asupra izolatoarelor de poliție - au fost eliminate din Plan de către majoritatea parlamentară, la cererea Ministerului Justiției.

Recomandare:

Îndemn Parlamentul să aprobe o lege a ONG-urilor care ar respecta standardele internaționale în domeniul drepturilor omului. În mod special, aș dori să solicit ca orice modificare ulterioară să nu modifice esența proiectului prezentat inițial. Orice amendament nou ar trebui discutat și convenit cu organizațiile societății civile. Pun accent pe importanța transparenței, a publicării și a accesului la informație în acest proces, subliniind rolul societății civile în particular, într-o legislație care o privește în mod direct.

Încurajez autoritățile să implice în mod consecvent organizațiile societății civile și pe apărătorii drepturilor omului în procesul de creare și funcționare al Consiliului Național pentru Drepturile Omului și al Secretariatului permanent pentru Drepturile Omului, astfel încât acestea să coordoneze și să monitorizeze

în mod eficient punerea în aplicare a Planului național de acțiuni în domeniul drepturilor omului.

6. Lupta împotriva corupției

În timpul vizitei mele, acuzațiile de corupție la nivelul judecătorilor și procurorilor au fost una dintre principalele preocupări abordate de organizațiile societății civile. Judecătorii care examinează cazurile sau adoptă decizii în mod independent și în conformitate cu legislația națională și internațională privind cazurile sensibile din punct de vedere politic, pot risca să fie hărțuiți, concediați sau acuzați penal în mod neîntemeiat din motive cum ar fi luarea cu bună știință a unei decizii ilegale sau greșite.

De asemenea, am primit mărturii cu privire la faptul că mass-media și organizațiile societății civile nu au întotdeauna acces la procesele judiciare, mai ales în cazurile sensibile din punct de vedere social și politic. Organizațiile societății civile s-au plâns că au fost cazuri când audierile în instanță au avut loc cu ușile închise fără motive legale pentru aceasta.

Recomandare:

Fac apel la autorități să consolideze accesul mass-media și al societății civile la informațiile legate de audierile în instanță privind cazurile de rezonanță socială sau politică. Totodată, recomand Guvernului să elaboreze mecanisme viabile pentru ca societatea civilă să se implice în monitorizarea proceselor judiciare și să informeze societatea cu privire la evoluțiile legate de aceste cazuri.

7. Instituțiile naționale pentru apărarea drepturilor omului:

În timpul vizitei mele, am avut o întâlnire cu Avocatul Poporului din Moldova (Ombudsmanul). Conform informațiilor primite, Oficiul Ombudsmanului nu are puterea de a-și executa deciziile. Acesta primește fonduri limitate și nu beneficiază de o autonomie financiară completă. Personalul și sediul actual nu permit instituției să-și îndeplinească în întregime mandatul. Ultimul său raport anual a fost prezentat Parlamentului, însă principalele lui recomandări nu au fost discutate. În pofida numeroaselor deficiențe, Subcomitetul de Acreditare a Institutului Național pentru Drepturile Omului a recomandat recent acordarea "statutului A", cu un set mare de recomandări care vizează o mai bună respectare a Principiilor de la Paris. Încurajez luarea în serios a acestor recomandări de către Guvern și Ombudsman.

Consiliul pentru Egalitate are un mandat larg în examinarea cazurilor de discriminare, dar nu poate impune sancțiuni. La fel ca și Oficiul Avocatului Poporului, Consiliul pentru Egalitate duce o lipsă considerabilă de resurse și personal.

Cele două Instituții Naționale pentru Apărarea Drepturilor Omului mi-au împărtășit preocupările legate de controlul excesiv al cheltuielilor acestora, ceea ce se percepe ca o formă de hărțuire din partea Guvernului.

Mă îngrijorează calitatea colaborării dintre membrii societății civile din cadrul Mecanismului Național de Prevenire a Torturii și Oficiul Avocatului Poporului, precum și ambiguitatea statutului Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în actuala Lege privind Avocatul Poporului (Ombudsman).

Cu fiecare ocazie, vreau să amintesc că, în cadrul structurii instituționale a statului, instituțiile naționale pentru drepturile omului dețin un rol-cheie în asigurarea unui mediu sigur și de abilitare pentru apărătorii drepturilor omului. Instituțiile naționale pentru apărarea drepturilor omului care respectă Principiile de la Paris sunt într-o poziție unică de a ghida și de a consilia guvernele cu privire la obligațiunile lor în materie de drepturi ale omului și de a garanta că principiile și standardele internaționale sunt incorporate în mod adecvat în legislația internă și integrate în politicile publice, inclusiv cele ale apărătorilor drepturilor omului.

Dovezile arată că, atunci când mandatul instituțiilor naționale pentru drepturile omului include competența de a investiga reclamații individuale, de a oferi o protecție efectivă reclamantilor și atunci când ele dispun de resurse și control adecvat asupra lor, acestea pot avea un rol de bază în cazurile în care sistemele judiciare ale statelor nu sunt capabile sau nu vor să se pronunțe asupra presupuselor încălcări împotriva apărătorilor.

Recomandări:

Bugetul Oficiului Avocatului Poporului și al Consiliului pentru Egalitate ar trebui să fie mărit, iar independența financiară a acestora să fie asigurată, acest lucru permițându-le să-și îndeplinească eficient funcțiile. Autoritățile ar trebui, de asemenea, să își consolideze rolul, luând serios în considerare recomandările acestora și punându-le în aplicare.

Autoritățile ar mai trebui să extindă domeniul Oficiului Ombudsmanului, ca acesta să servească drept responsabil pentru apărătorii drepturilor omului și ar trebui să ofere Consiliului pentru Egalitate puterea de a aplica în mod direct sancțiuni.

Apărătorii drepturilor omului ar putea fi considerați ca un anumit grup de risc și, prin urmare, grup care face parte din mandatul Ombudsmanului. Această protecție ar putea fi oferită în mai multe moduri, inclusiv prin mecanisme formale de reclamații și programe de protecție; advocacy și sensibilizare; oferind sprijin public atunci când încălcările sunt comise împotriva apărătorilor; și consolidarea capacităților.

8 - Mecanismul național de protecție

Planul național de acțiuni privind drepturile omului nu include nicio prevedere concretă care i-ar proteja pe apărătorii drepturilor omului care sunt supuși riscurilor. De aceea, am discutat cu guvernul posibilitatea de a elabora o lege națională privind apărătorii drepturilor omului, care s-ar axa pe o recunoaștere mai bună a legitimității activității apărătorilor drepturilor omului.

Recomandare:

În acest context, aș recomanda autorităților să examineze posibilitatea elaborării și adoptării unei legi speciale privind apărătorii drepturilor omului.

9- Provocările grupurilor expuse la risc

Unele grupuri de apărători sunt deosebit de vulnerabile, datorită însăși naturii drepturilor pe care le apără, propriei identități sau particularităților muncii lor. De fapt, din cauza atmosferei din țară, care împiedică activității lor în domeniul drepturilor omului, unii apărători ai drepturilor omului au fost nevoiți să părăsească țara pentru a cere azil în străinătate.

Grupurile cu risc deosebit în Moldova includ: avocați, jurnaliști, judecători, apărători ai drepturilor LGBTI și apărători ai drepturilor femeilor.

Avocații

Sunt preocupat de mai multe acuzații îngrijorătoare care mi-au fost aduse la cunoștință în legătură cu acuzațiile administrative sau penale privind declarații pretinse nefondate sau motive falsificate cu care se confruntă avocații care apără personalități din opoziție, vocile diferende sau sensibilizarea privind cazurile de corupție și încălcările drepturilor omului care nu se conformează cu principiul legalității și nu respectă standardele internaționale privind drepturile omului. Aceasta este o tendință care a fost inițiată împotriva adversarilor politici și a judecătorilor în anul 2014 și care a fost extinsă asupra avocaților și ai altor membri ai societății civile de la începutul anului 2016.

De asemenea, avocații sunt uneori intimidați și primesc amenințări pentru a-i forța să nu ofere asistență juridică acestor clienți. Amenințările și acuzațiile penale cu care se confruntă avocații includ, în unele situații, și rudele acestora. În acest context, avocații se confruntă cu riscuri de la pierderea licenței până la sentințe cu privarea de libertate pe termen îndelungat.

Unii juriști și avocați mi-au împărtășit sprijinul față de inițiativa Adunării Parlamentare a Consiliului Europei de a elabora o convenție europeană privind profesia de avocat, care să acorde o protecție mai bună profesiei.

Recomandări:

Procuratura Republicii Moldova ar trebui să înceteze imediat urmărirea penală pe motive arbitrare a avocaților care apără personalități din opoziție sau vocile incomode.

Avocații trebuie să beneficieze de mecanisme suplimentare de protecție ca apărători ai drepturilor omului. Cadrul juridic care reglementează activitatea avocatului trebuie să cuprindă măsuri de protecție a avocaților împotriva impunității.

Uniunea Juriștilor ar trebui să aibă un rol mai activ împotriva incriminării avocaților și a amenințărilor și intimidărilor la care au fost supuși și să elaboreze prevederi concrete în reglementări, menite să-i protejeze pe juriști și avocați de amenințări și atacuri.

Republica Moldova trebuie să examineze opțiunea de a participa la elaborarea unei convenții europene privind profesia de avocat ca posibil mijloc de a spori protecția acestora.

Jurnaliști și reprezentanți mass-media

Mi s-au transmis declarații serioase despre intimidare, amenințări la adresa jurnaliștilor și a reprezentanților mass-media, inclusiv privind acuzații de defăimare și acuzațiile penale, în special pentru jurnaliștii de investigație. Unii dintre aceștia și-au împărtășit experiența de a fi supuși campaniilor de discreditare și defăimare, inclusiv prin intermediul rețelelor de socializare. Ei se tem că, pe măsură ce se apropie alegerile parlamentare, atitudinile amenințătoare împotriva lor vor spori.

Jurnaliștii se confruntă cu provocări serioase în ceea ce privește accesul la informație, iar procesul de contestare în instanță a refuzului accesului la informație este considerat ca fiind împovărător.

Potrivit mărturiilor pe care le-am primit, legea privind accesul la informație este depășită și ori de câte ori jurnaliștii adresează o cerere de informare autorităților, sunt nevoiți să aștepte câteva săptămâni înainte de a primi un răspuns și/sau răspunsul primit nu oferă informații relevante.

Recomandări:

Statul este îndemnat să creeze mecanisme pentru ca mass-media și jurnaliștii independenți să aibă acces la informația de interes public. Statul ar trebui să reglementeze în mod corespunzător cazurile în care o persoană poate fi trasă la răspundere pentru defăimare.

Jurnaliștii ar trebui să ia în considerare platforma Consiliului Europei pentru protecția jurnaliștilor ca un instrument de a împărtăși preocupările sau preocupările serioase cu privire la libertatea și siguranța jurnaliștilor în Moldova, garantate de art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Apărătorii drepturilor lesbienelelor, homosexualilor, bisexualilor, persoanelor transgender și intersex

Deși apărătorii LGBTI și-au exprimat satisfacția față de dinamica pozitivă stabilită în timpul pregătirii și realizării marșului de solidaritate, eu sunt foarte preocupat de acuzațiile de atitudini homofobe în societate, inclusiv de discursurile de ură. De asemenea, sunt îngrijorat de lipsa actelor legislative, care ar aborda în mod specific infracțiunile de ură și de faptul că legislația nu prevede interdicția specifică a discriminării pe motive de orientare sexuală și identitate de gen.

Aș dori, de asemenea, să profit de această ocazie pentru a reaminti că orientarea sexuală și identitatea de gen reprezintă motive de discriminare interzise de dreptul internațional, iar Republica Moldova este parte la tratatele relevante privind drepturile omului. În 2016, Comisia pentru Drepturile Economice, Sociale și Culturale a stabilit că "orice altă condiție socială", așa cum este prevăzută în articolul 2.2 al ICESCR, include orientarea sexuală. Comitetul pentru Drepturile Omului a subliniat de asemenea obligația legală a statelor-părți de a garanta tuturor persoanelor drepturile recunoscute în cadrul ICCPR, fără distincție pe baza orientării sexuale sau a identității de gen, și a stabilit că "statele-părți trebuie să răspundă în mod adecvat violenței împotriva anumitor categorii de victime, violența împotriva persoanelor bazată pe orientarea lor sexuală sau identitatea de gen".

Recomandare:

Îndemn autoritățile din Republica Moldova să aprobe pachetul de reglementări privind infracțiunile de ură și discursurile de ură care se află în prezent în Parlament. Recomand, de asemenea, asigurarea unei protecții eficiente a persoanelor LGBTI prin extinderea listei motivelor de discriminare, crimă de ură și discurs de ură prin includerea orientării sexuale și a identității de gen în rândul motivelor de discriminare

Femeile-apărătoare ai drepturilor omului (FADO)

Aș dori să felicit rolul de lider al femeilor în promovarea și protecția drepturilor omului în Republica Moldova și să susțin lucrul realizat de ele.

În orice caz, aș dori să subliniez măsurile adoptate de Republica Moldova în favoarea egalității de gen, inclusiv cota de 40% pentru listele de partid în timpul alegerilor parlamentare.

În conformitate cu angajamentul meu de a dezvolta o abordare specifică dimensiunii de gen a situației apărătorilor drepturilor omului, am avut o întrevvedere cu apărătoarele-femei ale drepturilor omului.

Apărătoarele-femei ale drepturilor omului se confruntă cu aceleași riscuri ca și omologii lor de sex masculin, dar sunt, de asemenea, expuse amenințărilor și atacurilor specifice genului.

Recomandări:

Statul trebuie să acorde o atenție deosebită apărătoarelor-femei ale drepturilor omului și să se implice în mod activ în colaborarea cu acestea în elaborarea și punerea în aplicare a politicilor orientate spre protecția drepturilor femeilor, în special a celor mai defavorizate persoane.

Încurajez autoritățile să includă prevederi care ar impune respectarea cotei de 40 procente de gen în toate segmentele listelor de partid în alegeri, precum și să adopte o măsură mult mai afirmativă și să pună în aplicare măsuri suplimentare.

Mediatorii romi

Am primit un feedback pozitiv cu privire la colaborarea dintre societatea civilă romă și stat, în ceea ce privește înființarea unei rețele de mediatori ai comunității romilor. Acești mediatori facilitează interacțiunea dintre comunitățile de romi și autoritățile de stat, precum și integrarea educațională și socială a romilor.

Cu toate acestea, rețeaua mediatorilor comunitari nu este pe deplin operațională din cauza lipsei resurselor financiare necesare pentru punerea în aplicare efectivă a acesteia. Mediatorii romi s-au plâns și de lipsa unei programe de formare pentru aceștia. Alte preocupări au inclus lipsa de participare la deciziile care îi privesc, precum și discriminarea pe care o suportă, în special femeile de etnie romă.

Recomandări:

Guvernul este încurajat să își continue eforturile de consolidare a rețelei de mediatori comunitari ai romilor prin finanțarea integrală a tuturor celor 46 de posturi de mediatori romi.

Mediatorii comunității rome ar trebui să fie capabili în mod corespunzător de a promova și apăra mai bine drepturile semenilor lor, de aceea Guvernul trebuie să elaboreze programul de formare inițială și continuă pentru aceștia.

10. Rolul comunității internaționale

Un număr mare de ONG-uri și apărători pe care i-am întâlnit pe parcursul misiunii s-au plâns de lipsa de susținere din partea comunității internaționale. Mulți dintre ei, mai ales cei din afara capitalei, au explicat că nu s-au întâlnit niciodată cu angajații ambasadelor sau reprezentanții comunității internaționale și nici nu au fost invitați să-și împărtășească preocupările cu aceștia. . Aproape toți s-au plâns de lipsa de finanțare atunci când încearcă să inițieze activități sau organizații noi, nefiind informați cu privire la niciun fel de apeluri de cereri de finanțare. De asemenea, aceștia au făcut referire la lipsa prezenței observatorilor internaționali atunci când sunt aduși în instanță în rezultatul activității lor.

Recomand cu tărie comunității internaționale să-și consolideze eforturile pentru a pune în aplicare pe deplin prevederile sau recomandările internaționale sau naționale privind protecția apărătorilor drepturilor omului, inclusiv prin observarea proceselor judiciare, sprijin politic și financiar pentru apărătorii aflați în situații de risc. Reprezentanții ambasadelor trebuie să se deplaseze în teren pentru a încerca să ajungă la apărătorii și comunitățile aflate la distanță, precum și la apărătorii celor mai vulnerabile grupuri - persoane cu dizabilități, romi, minorități etno-lingvistice și religioase, supraviețuitori ai violenței sexuale, foști deținuți, persoane cu dizabilități intelectuale etc.

11. Concluzii

Conchid că mai există un decalaj între angajamentele internaționale ale țării la ONU și implementarea lor. Aș dori să-mi exprim angajamentul continuu de a acorda asistență tehnică autorităților Republicii Moldova. Pe măsură ce sărbătorim anul acesta cea de-a 20-a aniversare a Declarației Organizației Națiunilor Unite privind apărătorii drepturilor omului și cea de-a 70-a aniversare a Declarației Universale a Drepturilor Omului, aș dori să invit Guvernul Republicii Moldova să ia măsuri ferme pentru recunoașterea rolului apărătorilor drepturilor omului în Republica Moldova și în întreaga lume.

Deoarece Republica Moldova și-a exprimat intenția sa de a candida ca membru al Consiliului ONU pentru Drepturile Omului, aș dori să invit Guvernul să examineze

posibilitatea de a introduce angajamente voluntare privind protecția și promovarea drepturilor apărătorilor drepturilor omului în candidatura sa.

Notă:

1. Vedeți, art. 4 și 8 din Constituția Republicii Moldova.